

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Навчально-науковий інститут денної освіти
Кафедра туристичного та готельного бізнесу

СИЛАБУС

навчальної дисципліни
«Метафізика економіки»
на 2025-2026 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	1 курс , 2 семестр
Освітня програма/спеціалізація	Економіка, Менеджмент
Спеціальність	С1 Економіка та міжнародні відносини, D3 Менеджмент
Галузь знань	С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини, D Бізнес, адміністрування та право
Ступінь вищої освіти	Доктор філософії

ПІБ НПП, який веде дану дисципліну,
Науковий ступінь і вчене звання,
посада

Шуканов Павло Васильович
д. геогр. н., доцент
професор кафедри туристичного та готельного бізнесу

Контактний телефон	+38-095-771-35-92
Електронна адреса	parus2133@gmail.com
Розклад навчальних занять	https://puet.edu.ua/aspirantura-doktorantura/
Консультації	очна http://www.tourism.puet.edu.ua/stud.php он-лайн: електронною поштою, пн-пт. з 10.00-17.00
Сторінка дистанційного курсу	https://el.puet.edu.ua/

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	Формування знань про метафізичний фактор розвитку економіки та суспільства, його культурно-символічні прояви в процесі формування буття/життя особистості та набуття вмінь і практичних навичок у питаннях застосування метафізичного досвіду в умовах формування постіндустріальної економіки.
Тривалість	3 кредита ЄКТС/90 годин (лекції – 16 год., практичні заняття – 14 год., самостійна робота – 60 год.).
Форми та методи навчання	Лекції та практичні заняття, самостійна робота поза розкладом.
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; доповіді з рефератами та їх обговорення; тестування; поточна модульна робота. Підсумковий контроль: залік.
Мова викладання	Українська.

Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, Програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
- знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії менеджменту, організації економічного процесу та бізнесової діяльності суб'єктів ринку, а також світоглядних та суміжних наук (ПР02); - проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття (ПР14); - управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній економічній	- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя (K02); - здатність діяти соціально відповідально та свідомо (K03); - здатність працювати у міжнародному контексті (K07); - здатність визначати, формулювати і вирішувати проблеми (K09); - здатність працювати в команді та автономно (K14);

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
діяльності (ПР17); аргументовано відстоювати свої погляди в розв'язанні професійних завдань (ПР19).	- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (К16); - здатність аналізувати економічний потенціал територій (К17); - розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку економіки в цілому та окремих її форм і видів (К19); - здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати економічну інформацію, уміння презентувати економічний інформаційний матеріал (К24); - здатність працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці (К28); - здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства (К29).

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Модуль 1. Науково-теоретичні основи метафізики економіки.		
Тема 1. Методологічні основи метафізики економіки.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування.	Підготувати електронний реферат (5-10 стор.) або презентацію (мінімум 12 слайдів) на одну тему (за вибором): 1) Історія метафізики як науки та методологія наукового дослідження. 2) Космологічне вчення про природу та економіку Аристотеля. 3) Методологія наукового дослідження метафізичних особливостей економіки.
Тема 2. Метафізичні передумови суспільно-економічної кризи.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування.	Підготувати електронний реферат (5-10 стор.) або презентацію (мінімум 12 слайдів) на одну тему (за вибором): 1) Загострення глобальних проблем людства і загроза суспільно-економічної кризи. 2) Значення Традиції та традиціоналізму для розвитку суспільства і економіки. 3) Онтологічні та гносеологічні передумови розуміння суспільно-економічної кризи та можливості її подолання.
Тема 3. Вплив метафізики на формування економічного мислення людини та суспільства.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування, поточна модульна робота.	Підготувати електронний реферат (5-10 стор.) або презентацію (мінімум 12 слайдів) на одну тему (за вибором): 1) Метафізика Р. Декарта і свобода економічного мислення людини. 2) Економічний детермінізм Д. Рікардо і гедоністична теорія Дж. Бенґама. 3) Вчення Джанні Ваттімо про «метафізику уповноважених» та «метафізику нездолених».
Модуль 2. Метафізика суспільно-економічного та особистісного буття/життя людини.		
Тема 4. Значення метафізики у процесі трансформації світової економіки.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування.	Підготувати електронний реферат (5-10 стор.) або презентацію (мінімум 12 слайдів) на одну тему (за вибором): 1) Моніторинг глобальної трансформації міжнародних економічних відносин та метафізичне значення інформації. 2) Фазовий перехід суспільства від індустріальної до постіндустріальної (інформаційної) економіки. 3) Трансформація національно-державних та регіональних економік в умовах глобальної кризи.

Тема 5. Метафізична теорія особистості та її значення для формування і розвитку економіки.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування.	Підготувати електронний реферат (5-10 стор.) або презентацію (мінімум 12 слайдів) на одну тему (за вибором): 1) Метафізична основа життєдіяльності людини і суспільства. 2) Українські витоки метафізичної теорії особистості та її ставлення до економіки. 3) Загальна метафізична теорія особистості та сучасна економіка.
Тема 6. Метафізика нових соціально-економічних відносин в умовах метавсесвіту та цифровізації суспільства.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування, поточна модульна робота.	Підготувати електронний реферат (5-10 стор.) або презентацію (мінімум 12 слайдів) на одну тему (за вибором): 1) Загроза надмірного споживання та матеріально-економічного комфорту. 2) Концептуальні персонажі навчально-виховного процесу в суспільстві та освіті. 3) Метавсесвіт, цифровізація суспільства та перспективи розвитку метабізнесу.

Інформаційні джерела:

1. Базилевич В. Д. Метафізика економіки: Монографія / В. Д. Базилевич, В. В. Ільїн. / Київ: нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К. : Знання, 2007. – 718 с.
2. Економічний та управлінський потенціал соціалізації економіки / За ред. З.І. Галушки / А.А. Антохов, З.С. Варналій, Р.Р. Білик, Г.М. Поченчук та ін. Чернівецький національний університет. Чернівці. 2020. 408 с.
3. Історія метафізики як науки про речі, спосіб з'ясування світоглядних питань. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/philosophy/12789/>.
4. Культурні сенси економічних систем. URL: <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/252823/250115>.
5. Метафізика. Проф. Євген Онацький. URL: http://encyclopedia.kiev.ua/vydaniya/files/use/second_book/part3.pdf.
6. Метафізика суспільного й особистісного буття в контексті Європейської та Української традиції: історико-філософський аналіз. / В. О. Сабадуха. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософських наук. Львів – 2021. URL: https://lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/04/aref_sabadukha.pdf.
7. Перепопсилькове знання метанаукового рівня як елемент методологічного забезпечення Української економічної науки. URL: <http://bses.in.ua/journals/2016/10-2016/3.pdf>.
8. Сабадуха В. О. Метафізика суспільного та особистісного буття: монографія. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2019. 647 с.
9. Сабадуха В. О. Метафізична теорія особистості як відповідь на виклики антропо-глобальної катастрофи. Українське суспільство в пошуках відповідей на виклики сучасності: світоглядний рівень осмислення: матеріали Всеукр. наук.-теор. конф. (м. Одеса, 18-19 черв. 2020 р.). Одеса: Фенікс, 2020. С. 21–26.
10. Світовий центр даних з геоінформатики та сталого розвитку. URL: <http://wdc.org.ua/uk/services/country-profiles-visualization>.
11. Філософія фінансової цивілізації: людина у світі грошей: Матеріали IV Міжнародних філософсько-економічних читань (18–20 травня 2011 року, Львів) / Редколегія. Відп. секретар З. С. Скринник. – Львів, 2011. – 435 с. URL: <http://kk.nau.edu.ua/article/1369>.
12. Цифровізація суспільства. / Джуліан Скотт. URL: <https://newacropolis.org.ua/articles/tsyfrovizatsiya-suspilstva>.
13. Шуканов П. В. Методологічні підходи до вивчення трансформації суспільно-географічних систем у старшій та вищій школі / Компетентнісне навчання та викладання географії у системі неперервної педагогічної освіти: кол. монографія / за наук. ред. д-ра пед. наук Л. П. Вішнікіної. Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2022. с. 41–64. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/19702/1/Компетентнісне%20навчання%20та%20викладання%20географії.pdf>.
14. Шуканов П. В. Суспільно-географічні особливості та метафізичні передумови глобальної кризи. // Часопис соціально-економічної географії: Том-13. №2 (2012). URL: <https://periodicals.karazin.ua/soccongeo/article/view/6589>.
15. Шуканов П. В. Фінансово-економічна глобалізація в умовах формування універсального метафізичного простору // Проблеми та перспективи розвитку фінансової системи в сучасних умовах : збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Полтава, 20–21 квітня 2023 року). – Полтава : ПУЕТ, 2023. С. 22–25. URL: <http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/13142/1/297-2082%20Проблеми%20та%20перспективи%20розвитку%20фінансової%20системи%20в%20сучасних%20умовах.pdf>

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

Пакет програмних продуктів Microsoft Office.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Політика оцінювання здобувачів вищої освіти: завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад,

лікарняний).

Положення про організацію освітнього процесу <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2026/01/polozh-orgu-osv-proc.pdf>

Положення про порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2025/04/poloz-por-pidgotov-phd.pdf>

Положення про порядок вибору здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії вибіркових навчальних дисциплін навчального плану <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2025/04/poloz-por-vyb-vyb-nd-phd.pdf>

Положення про порядок та критерії оцінювання знань, вмінь та навичок здобувачів вищої освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_kryt_ocinyuvannya.pdf

Порядок ліквідації здобувачами вищої освіти академічної заборгованості <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2026/01/por-likvid-akad-zaborgovanosti.pdf>

Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (Moodle) за погодженням із провідним викладачем.

Політика щодо академічної доброчесності: студенти мають свідомо дотримуватися академічної доброчесності; не допускати списування (один в одного, з власноруч написаного тексту, друкованого або електронного носія інформації тощо) під час виконання індивідуальних навчальних завдань та дидактичних тестів; якісно оформлювати посилання на джерела інформації при написанні доповідей, підготовки презентацій, тез тощо В ПУЕТ діють:

Кодекс честі студента https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/kodeks_chesti_studenta.pdf

Положення про академічну доброчесність https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_akadem_dobrochesnist.pdf

Положення про запобігання випадків академічного плагіату <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2026/01/polozh-zapob-akad-plagiat.pdf>

Політика визнання результатів навчання визначена такими документами:

Положення про порядок перезарахування результатів навчання, здобутих в іноземних та вітчизняних закладах освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2026/01/polozh_por_perezarah_rez_zvo.pdf

Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2025/11/polozh_pro_akademichnu_mobilnist.pdf

Положення про порядок визнання результатів навчання здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2025/10/polozh-vyznan-rezv-informal-neformal.pdf>

Політика вирішення конфліктних ситуацій: Положення про правила вирішення конфліктних ситуацій <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-pravyla-vyrishennya-konfliktnyh-sytuacij-u-puet.pdf>

Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю у формі екзамену https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2026/01/polozh_pro-apel_pidscontr.pdf

Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi/>

Політика підтримки учасників освітнього процесу:

Психологічна служба: <http://puet.edu.ua/psychologichna-pidtrymka-v-puet/>

Студентський омбудсмен ПУЕТ <https://puet.edu.ua/other-divisions/studentskyj-ombudsmen-upovnovazhenyj-z-prav-studentiv-puet/>

Уповноважений з прав корупції <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi/>

Безпека освітнього середовища: Інформація про безпечність освітнього середовища ПУЕТ наведена у вкладці «Безпека життєдіяльності» <http://puet.edu.ua/pro-puet/bezpeka-zhyttyediyalnosti/>

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни, розраховується через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-3): обговорення матеріалу занять (8 балів); актуальні доповнення до відповідей (6 балів); захист домашнього завдання (8 балів); виконання навчальних завдань (8 балів); завдання самостійної роботи (8 балів); поточна модульна робота (12 балів).	50
Модуль 2 (теми 4-6): обговорення матеріалу занять (8 балів); актуальні доповнення до відповідей (6 балів); захист домашнього завдання (8 балів); виконання навчальних завдань (8 балів); завдання самостійної роботи (8 балів); поточна модульна робота (12 балів).	50
Разом	100

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни